

บทที่ 4

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการเรียน และจิตสำนึกทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถามและวิธีการวิจัย ดังนี้คือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (documentary research) โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร บทความ คำบรรยาย วิทยานิพนธ์ งานวิจัยโครงการ ระเบียบและคำสั่งของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษา
2. ศึกษาภาคสนาม (field survey) ได้นำความรู้ทางทฤษฎีและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นกรอบความคิดและกำหนดแบบการวิจัย รวมตลอดถึงขั้นตอนประชากรวิจัย แล้วนำไป pre - test กับกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษา จากนั้นจึงได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อไป

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนนายร้อยทหารบกปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รวม 5 ชั้น จำนวน 976 คน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ตัวอย่างเพียง 600 คน หรือร้อยละ 61.47 ของจำนวนทั้งหมดเท่านั้น และด้วยเหตุที่มีความประสงค์จะทราบว่าภูมิหลังของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เช่น อาชีพของบิดาชั้น การศึกษาของนักเรียน ผลการเรียน ฯลฯ จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองอย่างไร ผู้เขียนจึงได้แยกภูมิหลังออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ตามข้อมูลที่ได้กล่าวคือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด 976 คน แต่ต้องการตัวอย่างเพียง 600 คนหรือ ร้อยละ 61.47 จึงต้องเลือกตัวอย่างออกมาจากแต่ละชั้นโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (sampling) โดยครั้งแรกจะใช้วิธีแบ่งเป็นชั้น ๆ (stratified random sampling) เสียก่อน โดยแบ่งประชากรทั้งหมด (population) ออกเป็นกลุ่ม แต่ละชั้นภูมิ (sub-population or stratum) ได้แก่นักเรียนชั้นปีที่ 1 จำนวน 199 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 195 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 198 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 191 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 193 คน การแยกออกเป็นแต่ละชั้นภูมินี้ ตัวอย่างที่สุ่มออกมาได้จะเป็นตัวแทนที่ดีของข้อมูลทั้งหมดมากกว่าการสุ่ม

แบบใหม่แยกชั้นภูมิ ทั้งนี้เพราะการสุ่มจากแต่ละชั้นภูมินั้นเป็น เครื่องยืนยันได้ว่า จะมีตัวแทนในตัวอย่างของเราจากทุกชั้นภูมิ ซึ่งสามารถกำหนดตัวอย่างของแต่ละชั้นภูมิไม่เท่ากันนี้ จะทำให้ลดความคลาดเคลื่อนลงไปได้มากนอกจากนี้ยังทำให้ทราบข้อมูลสถิติของ นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า แต่ละชั้นด้วยแทนที่จะได้ยอดข้อมูลสถิติของ นักเรียนนายร้อยทั้งหมดเพียงยอดเดียว ซึ่งการแบ่งเป็นชั้นภูมินี้ ทำให้การเก็บข้อมูล และการประมวลผลได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

4.2 เครื่องมือทำฐานการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการหาข้อมูล ที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและบางส่วนจากความคิดเห็นของผู้วิจัย และคณาจารย์ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ของงานวิจัยที่จะศึกษา ซึ่งแบบสอบถามนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลโดยทั่วไปของกลุ่มประชากรเป้าหมายในเรื่อง อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการวิเคราะห์การเรียนรู้ และจิตสำนึกทางการเมือง ซึ่งมีประเด็นคำถามทั้งหมด 4 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับขั้นตอน หรือ กระบวนการ ทางการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเกี่ยวกับผู้นำประเทศ และลักษณะการเข้าแทรกแซงของทหารกับการเมือง คือ คำถาม ข้อที่ 19, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 31, 35, 36, 37, 40, 43

ประเด็นที่ 2 พรรคการเมืองและการเลือกตั้งเป็นคำถามเกี่ยวกับพรรคการเมืองในแง่ของความสำคัญ และจำเป็นต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างไร คือ คำถาม ข้อที่ 26, 33, 34, 39, 42, 44, 46, 47, 48

ประเด็นที่ 3 ทหารกับการเมืองและผู้นำทางการเมืองเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองการปกครอง ทหารกับการแทรกแซงการเมือง และความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง คือ คำถาม ข้อที่ 24, 30, 32, 38, 45

ประเด็นที่ 4 การเรียนรู้ทางการเมืองเป็นคำถามที่เกี่ยวกับ การเรียนรู้ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า การปลูกฝังค่านิยมในการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ เหตุการณ์ ทางการเมืองในปัจจุบัน คือ คำถามข้อที่ 11, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 41, 49 ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยอาศัย มาตรฐานวัดของไลเคิร์ต (Likert's scale) ซึ่งกำหนดข้อเลือกไว้ 5 ข้อ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่งเห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง

จากการเก็บแบบสอบถามได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 600 คน (ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4.1) ชุด สามารถเรียกเก็บกลับคืนมาได้เพียง 483 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.50 ของ แบบสอบถามทั้งหมดที่แจกให้นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ชั้นปี	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
ปีที่ 1	199	97	20.1
ปีที่ 2	195	98	20.3
ปีที่ 3	193	100	20.7
ปีที่ 4	191	98	20.3
ปีที่ 5	193	90	18.6
รวม	976	483	100

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว สามารถที่จะนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแจกแจงและ
คิดคำนวณ เป็นค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน ในส่วนสถานภาพตั้งรายละเอียดตาราง 4.2 - 4.6

ตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน	ร้อยละ	เฉลี่ย
อายุ			
17-19	87	18.0	
20-23	351	72.6	
24-29	45	9.4	
ภูมิลำเนา (ภาค)			
เหนือ	59	12.2	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	80	16.6	
กลาง	318	65.8	
ใต้	26	5.4	
ชั้นปี			
ปีที่ 1	97	20.1	
ปีที่ 2	98	20.3	
ปีที่ 3	100	20.7	
ปีที่ 4	98	20.3	
ปีที่ 5	90	18.6	

กลุ่มอายุ	จำนวน	ร้อยละ	เฉลี่ย
อาชีพบิดา	-		
ข้าราชการทหาร	205	58.3	
ข้าราชการพลเรือน	77	58.3	
ตำรวจ	10	2.1	
เกษตรกร	57	11.8	
พ่อค้า	39	8.1	
นักธุรกิจ	17	3.5	
อาชีพอิสระ	10	2.1	
รับจ้าง	27	5.6	
อื่น ๆ	41	8.5	
เกรดผลการเรียน			
ต่ำ (ต่ำกว่า 2.50)	149	30.8	
กลาง (2.51-3.00)	203	69.1	
สูง (มากกว่า 3.00)	131	69.1	
รวม	483	100.0	

$$x = 2.74 \quad S.D = .53 \quad \text{พิสัย} = 1.00 - 3.90$$

นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 20-23 ปี จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 72.6 ซึ่งแสดงว่านักเรียนนายร้อย เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ คือ เกณฑ์อายุเกิน 20 ปีแล้วเป็นส่วนใหญ่

นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง จำนวนถึง 318 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 ส่วนนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่มาจากภาคใต้มีจำนวนน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความไม่สมบูรณ์ของปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่นการประชาสัมพันธ์ระบบการติดต่อสื่อสารระบบการคมนาคมและการศึกษาของประเทศ ฯลฯ จึงทำให้ได้นักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร

นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าส่วนใหญ่อยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 และ 4 จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 น้อยที่สุดคือชั้นปีที่ 5 จำนวน 90 คนคิดเป็นร้อยละ 18.6

กลุ่มอาชีพของบิดา เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม คือ นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าส่วนใหญ่บิดามีอาชีพข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน (ยกเว้นตำรวจ) เป็นส่วนใหญ่ คือมีถึง ร้อยละ 58.3 มีบิดาเป็นอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 11.8 และบิดาที่มีอาชีพด้านค้าขายและธุรกิจ คิดเป็น ร้อยละ 11.6

จากจำนวนนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 483 คน พบว่ามีเกรดเฉลี่ยเฉลี่ย 2.736 และนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 69.1 มีผลการเรียน อยู่ในระดับกลางถึงสูง คือ เกรดตั้งแต่ 2.51-3.90

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์กำหนดระดับความคิดเห็นในข้อมูล แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยที่สุดกับคำถามที่มีทัศนคติเป็นประชาธิปไตย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 เห็นด้วยมาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 เห็นด้วยปานกลางหรือไม่มีความเห็นมีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 เห็นด้วยน้อยหรือไม่เห็นด้วยมีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสนใจ และการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ค่า X) แบ่งเป็นระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย	5.0	หมายถึง	สูงมาก	ค่าเฉลี่ย	2.5	หมายถึง	ค่อนข้างต่ำ
"	4.5	"	ค่อนข้างสูงมาก	"	2.0	"	ต่ำ
"	4.0	"	สูง	"	1.5	"	ค่อนข้างต่ำมาก
"	3.5	"	ค่อนข้างสูง	"	1.0	"	ต่ำมาก
"	3.0	"	ปานกลาง				